

Якщо ситуація не дозволяє вам піти, зберігаючи самовладання, використайте гумор. Цим ви можете спантеличити кривдника/кривдників, відволікти його/їх від наміру дошкулити вам.

Стримуйте гнів і злість. Адже це саме те, чого домагається кривдник. Говоріть спокійно і впевнено, покажіть силу духу.

Не вступайте в бійку. Кривдник тільки й чекає приводу, щоб застосувати силу. Що агресивніше ви реагуєте, то більше шансів опинитися в загрозливій для вашої безпеки і здоров'я ситуації.

Не соромтеся обговорювати такі загрозливі ситуації з людьми, яким ви довіряєте. Це допоможе вибудувати правильну лінію поведінки і припинити насилля.

Проте якщо дитина все-таки підтвердила в розмові, що вона стала жертвою булінгу, то скажіть їй:

Я тобі вірю (це допоможе дитині зрозуміти, що Ви повністю на її боці);

Мені шкода, що з тобою це сталося (це допоможе дитині зрозуміти, що Ви переживаєте за неї і співчуваєте їй);

Це не твоя провина (це допоможе дитині зрозуміти, що її не звинувачують у тому, що сталося);

Таке може трапитися з кожним (це допоможе дитині зрозуміти, що вона не самотня: багатьом її одноліткам доводиться переживати залякування та агресію в той чи той момент свого життя);

Добре, що ти сказав мені про це (це допоможе дитині зрозуміти, що вона правильно вчинила, звернувшись по допомогу);

Я люблю тебе і намагатимуся зробити так, щоб тобі більше не загрожувала небезпека (це допоможе дитині з надією подивитись у майбутнє та відчутти захист).

Не залишайте цю ситуацію без уваги. Якщо дитина не вирішила її самостійно, зверніться до класного керівника, а в разі його/її неспроможності владнати ситуацію, до завуча або директора школи. Найкраще написати і зареєструвати офіційну заяву, адже керівництво навчального закладу несе особисту відповідальність за створення безпечної і комфортного середовища для кожної дитини.

Якщо вчителі та адміністрація не розв'язали проблему, не варто зволікати із написанням відповідної заяви до поліції.

Можливо чи ні перемогти булінг? Ми вважаємо що ні. Навіть якщо ці схильності проявляться не в школі, людина виходить у самостійне життя і їй захочеться поспробувати нові патерни комунікації. І скоріш усього, провал комунікацій також може статися. Однак, ми можемо надати допомогу. Це уроки психології у школі.

Дитині важко впоратися з булінгом самотужки. Тому вкрай потрібна допомога дорослих.

Список бібліографічних посилань

1. Глобальне опитування про булінг // Медіа-центр ЮНІСЕФ Україна : офіц. сайт. URL: <http://www.unicef.org/ukraine/ukr/infographicbullying-upd.pdf> (дата звернення: 20.10.2019).

2. Как остановить насилие в школе : пособие для учителей / ЮНЕСКО. Б/м, 2011. 41 с.

3. Вчимося жити разом : посібник для вчителя з розвитку соціальних навичок у курсі «Основи здоров'я» (основна і старша школа) / Т. В. Воронцова, В. С. Пономаренко та ін. Київ : Алатон, 2017. URL: <https://drive.google.com/drive/folders/0Bzt9F-AqrO9WcLXwZ-VIJaFBCS3c> (дата звернення: 20.10.2019).

4. Вчимося жити разом. Курс підготовки вчителів. URL: <http://ilt.multy-cour-se.com.ua/basic/14> (дата звернення: 20.10.2019).

5. Матеріали Громадської організації Дитячого фонду «Здоров'я через освіту».

Одержано 25.10.2019

УДК 347.7

Євгенія Андріївна АНАНЬЄВА,

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри правового забезпечення господарської діяльності факультету № 6

Харківського національного університету внутрішніх справ;

 <https://orcid.org/0000-0003-1459-6629>

ОСНОВНІ ФУНКЦІЇ ФІНАНСІВ У ПОДАТКОВОМУ МЕХАНІЗМІ УКРАЇНИ

Фінанси як сукупність відносин, пов'язаних з формуванням, мобілізацією, розміщенням, розподілом, використанням публічних грошових фондів, а також з обміном, розподілом і перерозподілом вартості створеного на основі використання їх ресурсів валового внутрішнього продукту, національного багатства або сукупного суспільного продукту, є однією з найважливіших суспільно-економічних категорій, яка тісно пов'язана як із завданнями державного розвитку на конкретному історичному етапі, так й з природою і функціями держави, а функціонування останньої не можливе без фінансів [1]. Функції фінансів зумовлені тим, що, виступаючи інструментом розподілу та перерозподілу сукупного суспільного продукту, вони одночасно й контролюють обмінно-розподільчі відносини, що об'єктивно виникають при цьому. Звідси, існують дві функції фінансів: розподільча та контрольна.

Розподільча функція фінансів покликана гарантувати забезпечення державою суб'єктів фінансових правовідносин потрібними грошовими ресурсами, підтримку суспільних пропорцій: фінанси під час розподілу формують пропорції між частинами сукупного суспільного продукту, національного доходу, забезпечують розвиток

розширеного відтворення, задовольняють інтереси держави, територіальних громад, юридичних та фізичних осіб [2, с. 7]. Як деталізує з приводу розподільчої функції фінансів М. П. Кучерявенко, останні «цю функцію здійснюють у процесі первинного й вторинного розподілу. В першому випадку утворюють первинні фонди базового рівня (доходи фізичних осіб, прибуток підприємств і організацій тощо), сукупність яких і становить національний дохід держави. Однак, на цьому етапі створюють тільки передумови формування державних грошових фондів, розміри яких остаточно визначають тільки після сплати податків, обов'язкових зборів і платежів. Останні процеси й складають зміст вторинного розподілу чи перерозподілу. Цьому етапу властиві певні особливості, пов'язані з формуванням так званих вторинних доходів держави. Якщо на стадії первинного розподілу прибуток державних підприємств відразу ж надходить власнику – державі, то на стадії вторинного розподілу кошти змінюють власника. Наприклад, отримавши на стадії первинного розподілу доходи, на стадії вторинного розподілу фізичні особи, сплачуючи податки, саме й забезпечують зміну власності на частину коштів, передаючи їх державі» [2, с. 7–8].

З розподільчою функцією фінансів є органічно взаємопов'язаною їх контролююча функція, яка полягає у відстеженні розмірів, співвідношення, пропорцій здійснюваного розподілу публічних грошових фондів, руху їх грошових ресурсів; причому, диференціація контролю за стадіями дозволяє прийняти потрібне рішення, здійснити коригування на проміжних етапах руху грошових фондів і уточнити, поліпшити та вдосконалити процес розподілу [2, с. 7–8]. Особливість реалізації контролюючої функції фінансів полягає в її наскрізному характері, що обумовлює реалізацію контролюючих дій на кожній стадії руху публічних коштів. Якщо стадії формування, розподілу, використання послідовно змінюють одна іншу, то стадія контролю фактично передбачає, з одного боку, наскрізну реалізацію контролюючих дій на кожній із цих стадій, а, з іншого боку, здійснення контролю за підсумками цього стадійного руху – у формі відповідної звітності. Контрольна функція податків також є конкретизацією та діалектичним втіленням на новому рівні відповідної контрольної функції фінансів. Вплив цієї функції податків починається вже з моменту розробки правового механізму того чи іншого обов'язкового податкового платежу, його законодавчого закріплення, введення в дію відповідним актом представницького органу державної влади або місцевого самоврядування.

Стосовно ж податків, то сутність їх суспільного призначення зводиться до того, що вони створюють спеціальний комплексний механізм впливу на економічні і соціальні відносини, й звідси «особливістю податкових відносин є цілісний, комплексний, нерозривний вплив на економічні і соціальні процеси, наділення його [впливу] правовою формою. Податкові функції логічно розглядати як похідні від функцій фінансів, що виконують ті ж самі завдання за змістом, але у порівняно більш вузьких рамках. Мабуть, тут є доречною конструкція співвідношення родового (фінансового) і видового (податкового) змісту» [3, с. 104]. Тому серед головних функцій податків слід виділити фіскальну, регулятивну та контрольну.

Фіскальна функція податків відображає змістовне наповнення останніх та загальноприйнято [4] розглядається в якості їх першочергової та найважливішої функції. У відповідності до цієї функції податки виконують своє основне призначення – наповнення бюджетів, надходження до них публічних доходів для задоволення потреб суспільства; фіскальна функція вказує на те, що податки «створюють казну» [3, с. 106]. «Дуже важливо підкреслити стабільність фіскальної функції податків. Остання означає не просто формування переліку надходжень до бюджету, а механізм цих надходжень, що діє на постійній, стабільній основі та забезпечує централізоване справляння податків» [5, с. 87]. Фактично через фіскальну функцію якраз і реалізується головне призначення податку – забезпечити надходження грошей до бюджету. Інші функції податку мають забезпечити саме таке надходження, і реалізацію фіскального призначення обов'язкових платежів податкового характеру.

Регулятивна функція податків виступає певним об'єктивним (тобто первісно виникаючим не залежно від волі суб'єктів податкових правовідносин, в тому числі й держави) доповненням фіскальної функції та стосується як регулювання виробництва так і регулювання споживання, експорту та імпорту товарів. Одночасно ця функція може бути розглянута і як продовження та розвиток розподільчої функції фінансів. Принцип втілення цього пояснює М. П. Кучерявенко: «Розподільча функція не тільки об'єктивно відноситься до числа основних в податковому механізмі, але і має доволі складну конструкцію реалізації: закріплення окремих податків за відповідними видами бюджетів; розподіл окремих податків між бюджетами; перерозподіл грошових коштів при сплаті непрямих податків. Саме тому в даному випадку можна говорити про регулятивно-розподільчий зміст податку» [3, с. 108]. Через податки йдеться не лише про забезпечення коштами бюджетів, але і додержання збалансованості такого забезпечення. При цьому розподілення податків між бюджетами йдеться на підставі об'єктивних засад. Наприклад, якщо підстава виникнення податкового обов'язку пов'язується із ознакою держави, то кошти від податку – і надходять до Державного бюджету (мито, частина акцизного податку і т. д.). У випадку ж коли податковий обов'язок обумовлюється діяльністю, майном, доходами, отриманими на території певної територіальної громади, то кошти і надходять до місцевих бюджетів (наприклад, податок з доходів фізичних осіб, податок на прибуток і т. д.).

Список бібліографічних посилань

1. Економічна енциклопедія / голов. ред. Гаврилишин Б. Д. Київ ; Тернопіль : Академія, 2002. Т. 3. С. 796.
2. Фінансове право України / за ред. М. П. Кучерявенка. Київ : Юрінком Інтер, 2004. 319 с.
3. Кучерявенко Н. П. Курс налогового права : в 6 т. : Т. III : Учение о налоге. Харьков : Легас ; Право, 2005. 599 с.
4. Налоговое право : учеб. пособие / под ред. С. Г. Пепеляева. М. : ФБК-пресс, 2000. С. 25.
5. Финансы / под ред. В. М. Родионовой. М. : Финансы и статистика, 1995. С. 29.
6. Злобин Н. Н. Налог как правовая категория : моногр. М. : РПА МЮ РФ, 2003. С. 26–30.

УДК 342.9.03

Ігор Анатолійович АРТЕМЕНКО,

доктор юридичних наук, доцент,

член Вищої ради правосуддя;

 <https://orcid.org/0000-0002-9144-1500>

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРОЦЕСУАЛЬНІ НОРМИ У МЕХАНІЗМІ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Проблематика всебічного дослідження процесуальних норм, у тому числі й адміністративно-процесуальних, була й досі залишається ключовою у процесуальних галузях права, що обумовлено необхідністю підвищення якості всієї правової системи країни, практики застосування її норм під час врегулювання певних видів суспільних відносин.

Що стосується адміністративно-процесуальної норми, то у новітній правничій літературі під цим різновидом правової норми зазвичай розглядається встановлене державою та забезпечене її примусом загальнообов'язкове правило поведінки, яким регулюються організуючі суспільні відносини, що складаються у процесі реалізації адміністративно-процесуальної форми застосування матеріальних норм права [1, с. 14]. Очевидно, що адміністративно-процесуальні норми, перш за все, призначені для встановлення процедури, тобто «регламенту» реалізації суб'єктивних прав чи виконанні юридичних обов'язків суб'єктами адміністративно-процесуальних правовідносин, що закріплені у нормах адміністративного права. Між іншим, В. І. Бенедик підкреслює, що адміністративно-процесуальні норми не є похідними від норм фінансового, трудового, земельного та інших матеріальних галузей права, але у відповідних масштабах обслуговують їх потреби, слугують тією правовою формою, яка забезпечує їх реалізацію [2, с. 4].

Переходячи до висвітлення питання про місце та роль адміністративно-процесуальних норм у механізмі адміністративного процесуального регулювання, коротко охарактеризуємо, що саме являє собою така складна юридична конструкція як механізм адміністративного процесуального регулювання. У цьому аспекті одразу відмітимо, що механізм правового регулювання як теоретико-методологічна категорія міцно інтегрувалася в категоріальний апарат юриспруденції, без застосування якої пізнавальне вивчення окремих правових явищ на рівні теорії права і правозастосовної діяльності є подекуди навіть неможливим. Разом із тим, у правознавстві чітко прослідковується поєднання та взаємодоповнення існуючих методологічно доктринальних підходів (інструментального, системного, діяльнісного, комплексного) для позначення механізму правового регулювання через всю сукупність його загальносоціальних і спеціально-юридичних ознак, що у комплексі дозволяють оптимально дослідити та проаналізувати різноманітні аспекти досліджуваного феномену.

Говорячи про механізм правового регулювання, теоретики права зазвичай мають на увазі систему правових засобів, за допомогою якої здійснюється результативний вплив на суспільні відносини, згрупповуються не лише явища правової дійсності, пов'язані з вирішенням життєвих ситуацій, а також окреслюються у робочому, системному вигляді. До елементів механізму правового регулювання зараховують: 1) юридичні норми; 2) правові відносини; 3) акти реалізації прав та обов'язків. Факультативним елементом виступають акти застосування права [3, с. 364–365]. Примітно, що окремі дослідники окреслюють та роз'яснюють зміст таких функцій, що виконує механізм правового регулювання, як: упорядковуючу; гарантуючу; координаційну; інтегративну; стабілізуючу; моделюючу; орієнтаційну; стимулюючу; правообмежувальну [4, с. 8]. Можна впевнено стверджувати, що конкретно передбачена мета суб'єктів права, суспільства або держави виступає утворюючими чинниками при створенні механізму правового регулювання, відповідно до яких законотворець обирає потрібний комплекс правових засобів з метою впорядкування певних суспільних відносин. При цьому дієвість правових засобів як системи відносно самостійних необхідних юридичних інструментів, визначених нормами законодавства призводить до практичного здійснення об'єктивного і суб'єктивного права, його перетворення в життя, гарантування стабільності суспільних відносин. Отже, лише за умови «працездатності» усіх юридичних інструментів у їх налагодженому взаємозв'язку здійснюється впорядкування певних суспільних відносин з метою досягнення мети функціонування даного механізму.

У продовження вищенаведеного також відмітимо, що з'ясуванню поняття, змісту та елементному складу механізму правового регулювання було присвячено значну кількість наукових розробок у загальноправовій літературі (праці М. С. Кельмана, О. Г. Мурашина, С. С. Алексєєва, А. В. Малька, М. М. Новікової, А. М. Шульги, В. Б. Ісакова, В. О. Шабаліна, С. П. Нарикової, В. М. Горшеньова, О. М. Куракіна, С. О. Комарова, І. О. Галагана, В. В. Лазарева та інших). Однак, у теорії процесуального права і загалом – у процесуальних галузях права не спостерігається активного наукового пошуку відповідей на питання, що саме варто розуміти під механізмом процесуального регулювання, з точки зору природи, сутності, змісту, цілей, функцій та структури цього доволі складного і функціонально, і структурно правового феномену.